

Ráiteas an Chathaoirligh

Súilfhéachaint Siar

Eacnamaíocht

Pobal agus Cultúr

Gníomhaíochtaí Eorpacha

Eagrúchán agus Seirbhísí

tuarascáil bhliantúil 2001

Ráiteas an
Chathaoirligh

Mar áisíneacht réigiúnach forbartha don Ghaeltacht tá dhá mhionteagasc reachtúla ag an Údarás, cothabháil chultúrtha agus teanga agus forbairt thionsclaíoch. Sa cheantar tíreolaíoch ina n-oibrimid, tá an dá ghné sin dár mionteagasc ina ndúshlán mór don eagraíocht faoi láthair - ar an taobh eacnamaíochta de tá cur isteach á dhéanamh ar an infheistíocht ón taobh amuigh mar gheall ar chomh suaite agus chomh héiginnte is atá na heacnamaíochtaí ar fud an domhain, go háirithe i Stáit Aontaithe Mheiriceá - agus tá úsáid na Gaeilge mar theanga pobail sa Ghaeltacht ag leibhéal an-leochaileach, rud a chiallaíonn go bhfuil gá le tacaíocht phráinneach fhuinniúil Bhille na dTeangacha Oifigiúla (Comhionannas), 2002, agus le plan straitéiseach gníomhaíochta faoi cheannas an Rialtais. Is ábhar dóchais dúinn go bhfuil gealltanais tugtha sa chlár oibre reatha atá ag an Rialtas maidir leis na cúinsí práinneach teanga sin.

Beocht agus Teacht Aniar Teanga

Tá roinnt léiriúcháin deimhneacha de bheocht agus de sheasmhacht na teanga le sonrú i bpáirteanna éagsúla den Ghaeltacht agus i ngnéithe éagsúla de shaol na Gaeltachta: tá cabhair tugtha ag TG4 agus ag Raidió na Gaeltachta chun seasmhacht agus stádas a thabhairt do phobal labhartha na Gaeilge sa Ghaeltacht agus ar fud na tíre, chomh maith le ról tábhachtach eacnamaíochta a bheith acu sa Ghaeltacht; tá borradh láidir síceolaíoch tugtha don Ghaeilge ag na comhlachtaí léiriúcháin neamhspleácha teilifíse/closamhairc a chuireann cláracha ar fáil do TG4 lena ngníomhaíochtaí léiriúcháin agus leis an fhostaíocht a chuireann siad ar fáil, go háirithe do dhaoine óga; agus tá raon leathan de eagraíochtaí pobail, forbartha, oideachais, ealaíne agus cultúrtha ag feidhmiú ar an fhód sa réigiún - ina measc na Coláistí Samhraidh Gaeltachta a fhreastalaíonn ar bhreis agus 20,000 scoláire gach bliain, agus na grúpaí réamhscoile a fhreastalaíonn ar suas le 1,000 páiste réamhscoile gach bliain - agus tionchar láidir dearfach acu ar fad ar sheasmhacht agus ar neartú na teanga i measc an phobail.

Ní mór aird a thabhairt go práinneach, áfach, ar thrí ghné chriticiúla, mar atá, seirbhísí na n-áisíneachtaí stáit go léir a bheith ar fáil trí Ghaeilge sa Ghaeltacht; borradh a chur faoin soláthar oideachais trí Ghaeilge ag an leibhéal bunscoile agus iarbhunscoile sa Ghaeltacht trí na seirbhísí riachtanacha curaclaim agus speisialtóireachta a bhfuil géarghá leo a chur ar fáil; agus struchtúr tacaíochta a chur ar fáil do dhaoine óga na Gaeltachta.

Tá Tuarascáil agus Moltaí Choimisiún na Gaeltachta don Rialtas ina nuashonrú tábhachtach agus ina ráiteas údarásach ar stádas na teanga agus ar na céimeanna a theastaíonn chun stop a chur leis an mheath leanúnach atá ar an nGaeilge mar theanga pobail sa Ghaeltacht. Cuidíonn siad go mór freisin le tuiscint a fháil ar an chomhthéacs ina bhfuil Údarás na Gaeltachta agus eagraíochtaí eile ag iarraidh a gcuspóirí eacnamaíochta, sóisialacha, cultúrtha agus teanga a bhaint amach. Cuirimid fáilte roimh an ról ceannasaíochta a fheiceann Coimisiún na Gaeltachta don Údarás i dtaca le forbairt oideachasúil, teanga, cultúrtha, sóisialach agus eacnamaíochta na Gaeltachta.

Faoi láthair tá freagra cuimsitheach á ullmhú againn do Thuarascáil agus do Mholtaí an Choimisiúin agus tá súil againn páirt iomlán a ghlacadh sa phróiseas mionphleanála don chlár gníomhaíochta atá molta, agus in aon chineál struchtúr feidhmithe a thiocfaidh as sin.

Díriú ar Dhúshlán na bPostanna

Os rud é gur cailleadh níos mó postanna anuraidh ná mar a cruthaíodh de phostanna nua, léiríonn sé gurb é an dúshlán mór a bheidh againn sna blianta seo romhainn ná greim a choinneáil ar an mbuaic de 8,100 post a baineadh amach i 1998.

Le roinnt blianta anuas bhí an phleanáil agus an chinnteoireacht a rinneamar maidir le cúrsaí forbartha agus infheistíochta faoi anáil an laige a bhaineann le cineálacha áirithe fostaíochta, go háirithe san earnáil thraidisiúnta déantúsaíochta. Tá an soghluaisteacht dúchasach atá sna tionscail dhéantúsaíochta a shocraíonn cur fúthu in Éirinn, agus sa Ghaeltacht ach go háirithe, ina buntáiste nuair a bhíonn na comhlachtaí sin á mealladh isteach i dtús ama ach is míbhuntáiste é nuair a thagann athrú ar ár gcumas iomaíochta de bharr foráis eacnamaíochta agus nuair a thagann tíortha nua chun cinn ina bhfuil costais níos ísle, cosúil leo sin in Oirthear na hEorpa, i dTuaisceart na hAfraice nó sa Mheánoirthear. D'éirigh go han-mhaith linn inár n-iarrachtaí chun infheistíocht dhéantúsaíochta a mhealladh chun na Gaeltachta sna seachtóidí, sna hochtóidí agus sna nóchaidí. Anuraidh, áfach, tháinig laghdú leanúnach ar chumas iomaíochta na hearnála sin, go háirithe ar an gcuid de a bhaineann le fo-sholáthar, agus cailleadh postanna dá bharr sin. Dúnadh roinnt comhlachtaí i ndiaidh a chéile agus leagadh amach a lán daoine i gcomhlachtaí eile - go háirithe i gceantar Dhún na nGall - rudaí a thug buille trom do na pobail agus do na hoibrithe a bhí i gceist. Aithnímid go bhfuil gá le feachtas tréan de ghníomhaíocht cheartaitheach.

Bonneagar Athraitheach

Rinneamar coimisiúnú anuraidh ar mheasúnú neamhspleách saineolaithe i dtaca leis an bhonneagar teileachumarsáide, fisiciúil, sóisialach agus iompair atá sa Ghaeltacht agus leis an maoiniú a bhfuil gá leis chun iad sin a chur ar chaighdeán inghlactha náisiúnta. Táimid ag baint úsáide as na tuairiscí sin chun cuidiú leis an Rialtas agus leis na háisíneachtaí rialtais le déileáil ar bhealach cruinn pleanáilte leis na heasnaimh bhonneagair atá sa Ghaeltacht go hiomlán. Cheana féin táimid ag díriú ar chuid de na príomh-easpaí atá léirithe sna tuairiscí sin, réigiúin ar réigiún.

Meastar go leanfaidh an meath atá ar an earnáil déantúsaíochta ar aghaidh ag an leibhéal céanna sna cúpla bliain seo romhainn, agus is in earnáil theicneolaíochta an eolais a aimseofar na tionscail a chuirfear ina n-áit, rud a bheidh ag braith níos mó agus níos mó ar an bhonneagar cuí teileachumarsáide a bheith ar fáil agus teacht a bheith ar fhórsa oibre a mbeidh an t-oideachas, an oiliúint agus na scileanna cuí aige. De réir nádúir tógfaidh sé am le forbairt a dhéanamh ar bhonneagar nua teicneolaíochta a bheidh bunaithe ar scileanna nua agus ar theicneolaíocht nua. Ach an méid sin ráite, áfach, tá aghaidh tugtha againn ar an dúshlán chun forbairt a dhéanamh ar eacnamaíocht a mbeidh seirbhísí nua-aimseartha trádála ina ndlúthchuid de agus fostaithe ardscoilúla fostaithe iontu. Tugadh aghaidh ar dhúshlán den chineál céanna breis agus tríocha bliain ó shin nuair a leagadh an dúshraith do chóras láidir déantúsaíochta. Chomh maith leis sin, áfach, beidh sé mar aidhm ag an straitéis forbartha atá againn do na cúig bhliana seo romhainn úsáid iomlán a bhaint as an chumas fostaíochta atá sna hacmhainní mara agus sna hacmhainní nádúrtha eile - an geilleagar sóisialach, na healaíona, turasóireacht chultúrtha agus teanga, oideachas, gníomhaíochtaí fóillíochta agus caitimh aimsire, mar aon le teicneolaíocht an eolais.

Oideachas agus Deiseanna

Tá oideachas, oiliúint agus teicneolaíocht ar na dúshláin chriticiúla atá romhainn amach. Beidh níos mó acmhainní á n-infheistiú ag an Údarás ní hamháin i gcúrsaí creidiúnaithe oideachais i gcomhar le hInstitiúidí Tríú Leibhéal ach fosta i réimse leathan cúrsaí a reachtáilfear go háitiúil, trí mhodhanna traidisiúnta agus leictreonacha araon, mar chuid de sholáthar don Oideachas Aosach agus don Oideachas Fadsaoil atá ag méadú.

Tá impleachtaí tromchúiseacha, ón taobh eacnamaíochta agus teanga de, ag baint le síor-imeacht na ndaoine óga is oille agus is fearr cáilíochtaí oideachais ón nGaeltacht.

Chun iad sin a mhealladh le fanacht sa Ghaeltacht teastaíonn réimse casta idirghabhálacha atá taobh amuigh de scóip aon eagraíocht amháin ar nós Údarás na Gaeltachta. Chabhródh infheistíocht sa bhonneagar sóisialta agus

soláthar cúrsaí oideachais tríú leibhéal laistigh den Ghaeltacht go mór leis an fhadhb seo a mhaolú. Glacfaidh an tÚdarás páirt ghníomhach sna hiarrachtaí atá ar siúl chun coincheap na hollscolaíochta trí Ghaeilge a chur chun cinn, agus é sin bunaithe go príomha ar ghréasán d'fho-ionad Gaeltachta.

Páirtithe sa Phróiseas Forbartha

Is mian linn an fhís atá againn de Ghaeltacht fhuinniúil a roinnt lenár bpáirtithe sa phróiseas forbartha, go háirithe leis na pobail Ghaeltachta, leis na gnóthaí, leis na hÚdaráis Áitiúla, leis na hinstiúidí oideachais agus oiliúna, agus leis na heagraíochtaí eile a bhfuil ról tábhachtach acu san fhorbairt áitiúil agus san fhorbairt réigiúnach. Beidh an rathúnas a thiocfaidh ar an Ghaeltacht amach anseo, mar aon le forbairt shóisialach, eacnamaíoch agus chultúrtha na Gaeltachta, agus saibhriú na Gaeltachta, ina bhuntáiste ollmhór don réigiún agus don tír ina hiomláine. Teastaíonn comhpháirtíocht a dhaingniú chun an fhís sin a réalú agus tá Údarás na Gaeltachta sásta ceannasaíocht thuisceanach dúshlánach a chur ar fáil chun an cuspóir uaimhianach sin a bhaint amach.

Buíochas

Ba mhaith linn ár mbuíochas a ghabháil leis na heagraíochtaí éagsúla lena rabhamar ag obair go dlúth i rith na bliana - grúpaí pobail, comhlachtaí páirtnéireachta, gníomhaíochtaí agus ranna eile stáit, Údaráis Áitiúla, instiúidí tríú leibhéal agus eagraíochtaí teanga. Is mór againn an caidreamh luachmhar atá buanaithe againn leis na heagraíochtaí seo, agus le dreamanna eile ag leibhéal Eorpach agus idirnáisiúnta i rith na bliana. Ár mbuíochas chomh maith le foireann na heagraíochta a d'oibrigh go díograiseach chun seirbhís den scoth a sholáthar don phobal agus dár gcliantaí.

Liam Ó Cuinneagáin, Cathaoirleach

4 Iúil 2002

Súilfhéachaint
Siar

		1997	1998	1999	2000	2001
Údarás na Gaeltachta						
Glan-Sócmhainní Doхта	e 000	116,578	130,297	137,626	148,359	162,719
Glan-Sócmhainní Reatha	e 000	(670)	(2404)	(895)	(664)	(259)
Fostaíocht Lánaimseartha		116	116	116	113	107
Tuarastail agus Pá (a)	e 000	4,636	4,836	5,133	5,570	6,158

Fothionscail agus Comhthionscail

Infheistíocht an Údaráis sa Scairchaipiteal	e 000	2,054	2,633	5,603	2,203	1,959
Deontais a Ceadaíodh	e 000	6,060	7,036	4,358	7,577	6,026
Deontais a Íocadh	e 000	5,966	4,355	7,052	5,813	5,737

Mórhionscail agus Miontionscail

Deontais a Ceadaíodh	e 000	22,077	18,198	15,995	14,323	15,449
Deontais a Íocadh	e 000	10,399	7,940	9,505	11,816	11,007

Fostaíocht

Fostaíocht Lánaimseartha		7,854	8,174	8,183	8,251	8,093
Fostaíocht Shéasúrach & Pháirtaimseartha		4,110	3,485	3,604	4,054	4,234

Foirgnimh

Caiteachas ar Fhoirgnimh	e 000	12,879	17,195	11,680	15,378	19,175
--------------------------	-------	--------	--------	--------	--------	--------

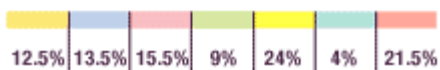
Airgead a Fuarthas ón Stát (AE san áireamh)

Deontais i gCabhair	e 000	3,809	4,070	4,381	4,965	6,297
Caiteachas Reatha						
Deontais i gCabhair	e 000	14,285	11,047	14,729	17,141	15,999
Deontais do Thionscail						
Airleacain/Deontais i gCabhair	e 000	12,443	17,014	17,014	17,776	19,617
Caiteachas Caipitil						

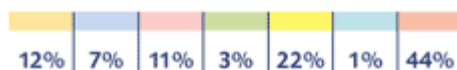
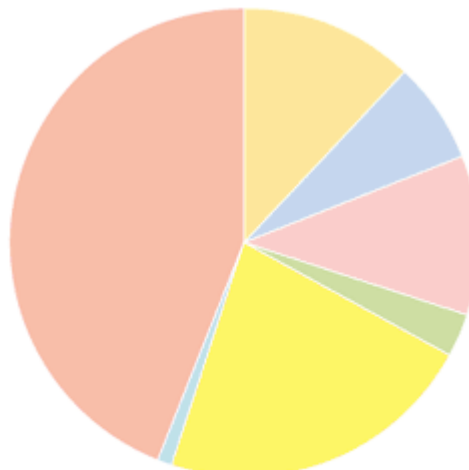
(a) Níl ranníocaíochtaí aoisliúntais san áireamh/Superannuation contributions not included

e 1 = £0.787564

Fostaíocht lánaimseartha i dtionscail Postanna nua a cruthaíodh i 2001 a fuair cúnamh i 2001

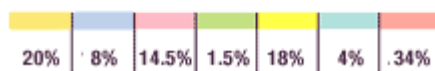
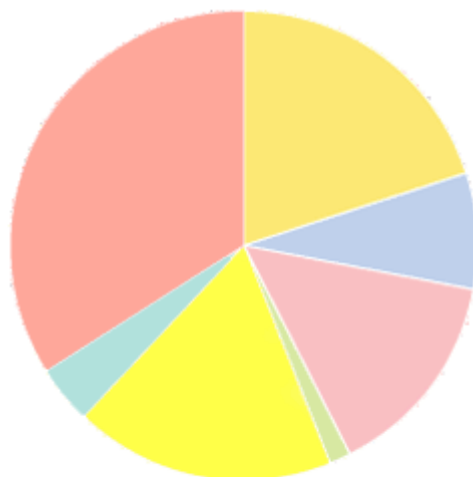

iomlán = 8,093

iomlán = 1,123

Deontais a ceadaíodh i 2001 de réir earnaála

iomlán = e 21,475,481

Eochair [Key]

- Acmhainní Nádúrtha/Natural Resources
- Bia/Food
- Déantúsaíocht Eile/Other Manufacturing
- Teicstílí & Éadaitheoireacht/Textiles & Clothing
- Innealtóireacht Mheicniúil/Engineering
- Ruibéar & Plaistigh/Rubber & Plastics
- Seirbhísí/Services

Eacnamaíocht

Cruthaíodh thart ar 1,120 post nua i gcliant-chomhlachtaí Údarás na Gaeltachta sa bhliain 2001. Sna hearnálacha acmhainní nádúrtha, innealtóireachta, déantúsaíocht ghinearálta agus seirbhísí a cruthaíodh na poist seo.

Tháinig laghdú glan de 158 post ar an bhfostaíocht iomlán: is ionann é seo agus laghdú 2% ar an mbonn fostaíochta, ó bhuaicphointe 8,251 i 2000 go dtí 8,093 i 2001.

D'ardaigh líon na fostaíochta páirtaimseartha agus séasúraigh go dtí 4,234 (ó 4,054 i 2000).

Ceadú Post

Ceadaíodh 864 post sa bhliain 2001, i gcomparáid le 1,005 i 2000, ag leanúint den laghdú a bhí le sonrú le dhá bhliain anuas.

Tá laghdú ag teacht ar an meánráta ceadaithe postanna ar roinnt cúiseanna: moilliú ar fhiosrúcháin faoi thionscadail nua de bharr neamhchinnteacht agus neamhshocracht na n-eacnamaíochtaí domhanda, agus laghdú a bheith tagtha ar an bhforbairt a ghineann an bonn tionsclaíoch atá ann cheana féin; easpa pearsanra oilte do na hearnálacha fáis, go háirithe sna ceantair Gaeltachta is mó a bhfuil forbairt iontu, agus riachtanais bhunúsacha bhonneagair a bheith easnamhach, ar nós teileachumarsáid agus bóithre.

Foinsí Fostaíochta

Bhí dea-thoradh arís eile ar an straitéis atá againn an inniúlacht a chothú laistigh den bhunachar tionsclaíoch atá ann cheana féin, agus is as an straitéis sin a d'eascair formhór na bpostanna nua i 2001: d'eascair 813 nó 72% de na poist nua a cruthaíodh as forbairtí a rinneadh sa bhonn tionsclaíoch atá ann cheana féin agus cruthaíodh na 310 post eile (28%) i dtionscail nua. Bhí sé níos soiléire fós sa bhliain 2001, áfach, go raibh moill á cur ar na pleananna forbartha a bhí ag roinnt comhlachtaí de bharr chomh deacair agus atá sé oibrithe a earcú agus a choinneáil.

Athruithe ar an mbonn Tionsclaíoch

Tá postanna á gcailliúint (1,280 i 2001) de thoradh na n-athruithe ar an mbonn tionsclaíoch sna hearnálacha nua agus sna hearnálacha traidisiúnta araon. Léiríonn an anailís earnála mar shampla, go raibh an ráta is airde i gcás cruthú postanna (295) agus cailteanas post (476) araon san earnáil innealtóireachta agus leictreonach: tá sé seo amhlaidh go háirithe be bharr dea-fheidhmiú na gcomhlachtaí sin a bhfuil a dtáirgí féin acu agus ráta an-ard postanna a bheith á gcailleadh sna comhlachtaí sin a ghníomhaíonn mar fho-sholáthróirí don tionscal leictreonach.

Arís eile bhí ráta ard cruthaithe (294) agus cailteanais (236) postanna in earnáil na seirbhísí nua-aimseartha. Is cosúil gur gné den tionscal seirbhíse é seo, áit ar féidir poist a ghiniúint go tapa le linn foráis agus a chailliúint chomh tapa céanna nuair a thagann an lagtrá.

D'fhonn a bheith ábalta dul i ngleic leis an mbonneagar teileachumarsáide i limistéir Ghaeltachta, tá trí aighneacht curtha ar aghaidh ag Údarás na Gaeltachta chun maoiniú a fháil ón Roinn Fiontair Poiblí faoin bPlean Forbartha Náisiúnta, do limistéir i nDún na nGall agus Maigh Eo, mar go gceaptar nach mbeidh aon áisíneacht eile ag forbairt tionscnamh den sórt seo iontu.

Léiríonn anailís ar na figiúirí freisin an meath gan staonadh atá ar an earnáil teicstíle mar fhostóir. Níl ach thart ar 700 post in iomlán san earnáil anois, i gcomparáid le 1,100 post 5 bliain ó shin. Ag an am sin, fiú agus an earnáil ag dul in ísle brí, bhí 15% den fhostaíocht iomlán san earnáil teicstíle. Is amhlaidh go

dtugann an t-ídiú seo ar an bhfostaíocht traidisiúnta chun suntais an rath a cruthaíodh i réimsí eile, mar cé go raibh mórathruithe tionsclaíocha ag tarlú agus cineálacha áirithe tionscal ag imeacht as Éirinn go dtí tíortha ina raibh costais níos ísle iontu, fós féin tá fás de bheagnach 45% tagtha ar an mbonn fostaíochta sa Ghaeltacht le deich mbliana anuas.

Maoiniú na dTograí a Ceadaíodh

Maidir leis na 864 post atá ceadaithe i dtograí nua agus i scéimeanna forbartha, meastar go mbeidh infheistíocht iomlán de £57.65m (≈73.2m) i gceist leo agus cúnamh Stáit de £19.8m (≈25.1m) san áireamh.

An Plean Forbartha Náisiúnta

Tagann an maoiniú don chaiteachas a dhéanann an tÚdarás ar Dheontais Chaipitil, ar Oilíúint, agus ar Thalamh & Maoin, ón bPlean Forbartha Náisiúnta a chléadaíonn an tréimhse 2000-2006.

Tá trí scéim á reachtáil ag an Údarás faoin bplean: Cúnamh do Thionscail, Oilíúint agus Talamh & Foirgnimh

Tá cómhaoiniú á dhéanamh ag cistí Eorpacha ar roinnt de na cláir náisiúnta atá á reachtáil ag an Údarás d'fhiontair Ghaeltachta thar cheann na n-údarás bainistíochta, ar nós an clár RTI (taighde iomaíoch) agus an clár FIG (próiseáil bia mara agus uiscshaothrú).

Tá sé mar sprioc ag an bPlean Forbartha Náisiúnta don Ghaeltacht 5,600 post nua a chruthú thar na seacht mbliain, suas go dtí 2006, rud a chiallaíonn meán de 800 post nua in aghaidh na bliana. Sa bhliain 2001, chruthaíomar móriomlán de 1,123 post, rud atá 40% chun cinn ar an sprioc bhliantúil.

Costas in aghaidh an Phoist

£11,304 (≈14,353) a bhí mar chostas deontais in aghaidh an phoist anuraidh agus £10,361 (≈13,156) a bhí mar mheánchostas in aghaidh an phoist thar na cúig bliana seo caite. De bhreis ar dheontais chaipitil, léiríonn an costas in aghaidh an phoist an caiteachas a dhéantar ar dheontais i leith oiliúna, fostaíochta, agus taighde agus forbartha (gan cúnamh ó chiste Taighde agus Forbartha Beart 1/RTI a chur san áireamh). Bíonn an costas a ghabhann le post a chruthú i gcomhlachtaí a fhaigheann tacaíocht ó Údarás na Gaeltachta ar aon dul i gcoitinne leis an meánchostas náisiúnta, chomh fada agus a bhaineann le tionscail bheaga agus mheánmhéide.

Tionscnaimh Fhorbartha Áitiúla

Tá an fhostaíocht pháirtaimseartha agus shéasúrach ina cuid thábhachtach de fhreagairt Údarás na Gaeltachta ar riachtanais ioncaim na bpobal áitiúla agus bíonn tionchar tábhachtach aici ar chuid mhaith de na pobail sin a bhfuil an Ghaeilge ar a buaic is láidre mar theanga phobail iontu.

Mar aon leis an fhostaíocht pháirtaimseartha agus shéasúrach, bíonn ról tábhachtach ag na Cláracha Fostaíochta Pobail (riartha i gcomhar le FÁS agus na pobail áitiúla) maidir le leagan amach sóisialta an phobail a fheabhsú agus sprid áitiúil phobail a choinneáil sláintiúil nuair nach mbíonn cúrsaí eacnamaíochta chomh maith sin. Riaradh 24 scéim anuraidh, a thug fostaíocht do 435 duine agus bhí costas de bhreis is £4.14m (≈5.26m) i gceist leo. Comhartha eile den bhfeabhas atá tagtha ar chúrsaí fostaíochta is ea an baol ina bhfuil roinnt de scéimeanna FÁS i láthair na huaire mar nach féidir a theacht ar dhaoine chun páirt a ghlacadh iontu.

Gné tábhachtach den réimse meicníochtaí atá ar fáil chun tionscnaimh fhorbartha áitiúla a bhrú ar aghaidh is ea an ról atá ag Údarás na Gaeltachta sa Gheilleagar Sóisialta. Ceadaíodh 26 togra san iomlán faoin gclár tacaíochta sóisialta, le hinfeistíocht de £158,000 (≈180,000).

Cé gurb é bunchuspóir an chláir don Gheilleagar Sóisialta atá ag Údarás na

Gaeltachta ná tacaíocht a thabhairt do ghrúpaí áitiúla maidir le soláthar áiseanna agus seirbhísí chúram pobail, chomh maith leis sin beidh postanna lánaimseartha agus páirtaimseartha i gceist lena lán de na tionscnaimh eacnamaíochta sóisialta a dtabharfar tacaíocht dóibh, agus iad sin taobh istigh de phobail nach bhfuil acu ach deiseanna teoranta fostaíochta cuid mhaith den am.

An Phunann Mhaoine

Léiríonn éagsúlacht na punainne maoinne an éagsúlacht atá i ról Údarás na Gaeltachta mar áisíneacht forbartha réigiúnaí. Ní amháin go bhfuil gabháltas substaintiúil d'easáit tionsclaíocha, de mhonarchana agus de fhoirgnimh gnó sa phunann, ach tá trí aerstráice ann, maille le seirbhísí coimhdeacha agus banc substaintiúil talún a bhféadfar forbairt a dhéanamh orthu amach anseo.

Faoi dheireadh 2001, bhí 289,381 méadar cearnach de spás tionsclaíoch ag an Údarás, agus bhí 27,172 méadar cearnach (9.5%) de sin saor; tá droch-chuma ar 19,857 méadar cearnach de, rud a fhágann 9.4% den spás ullamh le haghaidh tograí nua, agus 2.5% de ar fáil láithreach do thionóntaithe tionsclaíocha.

Éileamh ar Spás

Tá Aonaid Fiontraíochta nua á dtógáil i gceantair neamhfhorbartha chun spás a sholáthar do thograí beaga d'ardchaighdeán, san earnáil seirbhísí de ghnáth.

I rith na bliana deineadh forbairt ar aonaid fhiontair sa Scríob, i dTír an Fhia, Co. na Gaillimhe, agus in Árann Mhór, Co. Dhún na nGall, agus cuireadh maoiniú ar fáil chun forbairt a dhéanamh ar ionaid cheardaíochta ar an Mám, Co. na Gaillimhe. Críochnaíodh oifigí nua do Chomhairle Contae na Gaillimhe ar an gCeathrú Rua. Táthar ag tógáil ionaid nua seirbhísí i gcomhar le Comhairle Contae Mhaigh Eo i nGob a' Choire, Oileán Acla. Cuireadh tús freisin le hobair thógála ar Chéim 1 de pháirc meán ar an Spidéal agus ar pháirc gnó i mBaile an Mhuilinn, Co. Chiarraí. Críochnaíodh Céim 1 den Ionad Turasóireachta Mara i Machaire Rabhartaigh agus tógadh monarcha nua don chomhlacht Folláin Teo., i mBaile Bhuirne, Co. Chorcaí, i rith 2001.

Díonta

Leanadh den chlár athnuachana díonta agus rinneadh obair chóirithe ar 7,430 méadar cearnach de dhíonta lochtacha nó fo-chaighdeánacha faoin scéim.

Clár Tógála

Críochnaíodh an obair thógála ar 11,211 méadar cearnach de spás nua i 2001 agus rinneadh obair athchóirithe ar 22,267 méadar cearnach eile..

Aerstráicí

Tá roinnt obair dheartha agus réamhphleanála á dhéanamh ag Údarás na Gaeltachta le haghaidh aerstráicí atá beartaithe do na hoileáin. Chomh maith leis na hoileáin Ghaeltachta, tá obair á dhéanamh ar bhonn comhairleoireachta don Roinn Gnóthaí Tuaithe, Pobail agus Gaeltachta ar aerstráicí sa Chlochán agus ar Inis Bó Finne, Co. na Gaillimhe, agus ar Oileán Chliara, Co. Mhaigh Eo.

Pobal & Cultúr

Is é an bunús atá le polasaí Údarás na Gaeltachta ná caomhnú agus neartú na Gaeilge mar theanga bheo sna pobail Ghaeltachta, agus an teanga sin a thabhairt slán ar aghaidh chuig an gcéad ghlúin eile. I gcoirlár gach gníomhaíochta de chuid na heagraíochta tá cuspóir cothaithe agus forbartha na teanga. Ag tabhairt aitheantais don ról bunúsach atá ag an bpobal leis an gcuspóir sin a chur chun cinn, tá cuid mhaith dár gcuid sainghníomhaíochtaí fréamhaithe san fhorbairt pobail agus bunaithe ar an bpobal féin.

Riarann an Rannóg Forbartha Teanga agus Cultúir réimse clár arb é an aidhm atá acu an Ghaeilge agus an cultúr Gaelach a chur chun cinn agus a fhorbairt. Ina measc sin tá scéimeanna tacaíochta do chomhlachtaí, do naíonraí, do na healaíona pobail, do na heagraíochtaí óige, do lucht foghlamtha na teanga, do scríbhneoirí, do imeachtaí agus féilte pobail.

Buaicphointí 2001

Fondúireacht an Údaráis

Spreagann an scéim seo comhlachtaí Gaeltachta chun scéimeanna éagsúla a thionscnamh dá gcuid foirne féin agus i measc a bpobal chomh maith, le húsáid na Gaeilge a spreagadh agus a chur chun cinn: ghlac 120 comhlacht páirt sa scéim i rith na bliana agus b'iad na hollbhuaiteoirí ná Socos Teo., comhlacht soláthairtí oifige atá lonnaithe in Indreabhán, Co. na Gaillimhe, agus Nemeton, comhlacht léirithe teilifíse as an Rinn i gCo. Phort Láirge.

Ranganna Gaeilge agus cúrsaí trí mheán na Gaeilge

I rith 2001 d'fhreastail 800 duine ar chúrsaí éagsúla teanga agus ar na "ciorcail chomhrá". Tá éileamh mór ar na cúrsaí seo i ngach ceantar agus ag gach leibhéal. Tugtar cúnamh freisin do ranganna ceoil uirlise agus do ghnéithe eile de na healaíona a múinte ar trí mheán na Gaeilge.

Naíonraí

Tá éileamh leanúnach ag tuismitheoirí ar sholáthar oideachais réamhscolaíochta trí na naíonraí Gaeilge. Tá os cionn 900 dalta ag baint leasa as an tseirbhís luath-oideachais seo ar fud na Gaeltachta.

Scéim Tacaíochta Chúram Leanáí

Chun a chinntiú go mbeidh teacht ag pobal oibre na Gaeltachta ar chúram leanaí den scoth trí mheán na Gaeilge, tá an tÚdarás tar éis glacadh le scéim tacaíochta chúram leanaí. Faoi ghlár cúig bliana seo tá sé i gceist ag an Údarás tacú le forbairt suas le 20 ionad cúraim leanaí/seirbhísí clainne i gceantair éagsúla Gaeltachta, idir seo agus 2006, trí leas iomlán a bhaint as an maoiniú atá ar fáil chuige seo tríd an Roinn Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóirithe Dlí.

Luath-Oideachas

Tá cúrsaí oiliúna, creidiúnaithe ag Comhairle na gCáilíochtaí Gairmoideachais (FETAC), á gcur ar fáil chun a chinntiú go mbeidh fáil ar fhoireann láncháilithe. Faoi láthair tá 26 stiúrthóir réamhscoile, i nDún na nGall agus sa Mhumhan, ag freastal ar chlár oiliúna dhá bhliain i gcúram leanaí le FETAC faoi scáth an Údaráis.

Imeachtaí Óige

Mar leanúint ar na hiarrachtaí atá ar siúl ag an Údarás le roinnt bhlianta anuas chun struchtúr nua riaracháin a bhunú d'eagraíochtaí óige na Gaeltachta, rinne Údarás na Gaeltachta, i gcomhar le Foras na Gaeilge, coimisiúnú ar chlár taighde chun riachtanais eagraíochtaí óige na Gaeltachta/Gaeilge a fháil amach. Cuireadh tús leis an taighde i mí na Samhna 2001 agus tá súil leis na torthaí roimh dheireadh 2002.

Muintearas

Tionscadal oideachais agus oiliúna is ea Muintearas a sholáthraíonn seirbhísí tacaíochta do bhunscoileanna agus don phobal. Comhpháirtíocht sa réimse oideachais atá ann, idir Údarás na Gaeltachta, a chuireann deontas riaracháin bliantúil ar fáil dó, agus an Roinn Oideachais agus Eolaíochta a cheadaíonn do bhreis agus tríocha múinteoir feidhmiú ar bhonn iasachta faoi choimirce Mhuintearais, d'fhonn seirbhís thacaíochta a sholáthar do na scoileanna. Dírionn an tionscadal aird agus acmhainní nach beag ar an óige, ar pháistí faoi riachtanais speisialta agus ar chúrsaí ilchineálacha a thugann deiseanna do bhaill an phobail a gcuid scileanna pearsanta a fhorbairt.

Thionscain Muintearas múnla nua tacaíochta foghlama/múinteoireacht a acmhainne agus rinne siad forbairt ar bhogearraí oideachais is féidir a úsáid le daltaí aonair chomh maith le ranganna. Tríd an tionscadal seo forbraíodh scéim chuimsitheach foghrúcháin chomh maith le réimse leathan ábhar curaclaim mar thacaíocht do mhúineadh agus do bhuanú na Gaeilge.

I rith na bliana seo caite b'iad na príomhréimsí oibre a raibh an tionscadal gafa leo ná: luathfhorbairt an linbh, An Scéim Thacaíochta Feabhais, clár forbartha do luathfhágálaithe scoile, forbairt bhogearraí oideachais, taighde gníomhach ar na riachtanais oiliúna atá ag aicmí áirithe daoine sa phróiseas forbartha pobail, agus clár oiliúna teastas-bhunaithe a eagraíodh i gcomhar le hinstiúidí tríú leibhéal. Eagraíodh na scéimeanna agus na cláir seo le tacaíocht ó fhoinsí éagsúla maoinithe, ar a n-áirítear Údarás na Gaeltachta, An Roinn Pobail, Tuaithe agus Gaeltachta, FÁS, Cumas/ADM, An Roinn Oideachais agus Eolaíochta/An Crannchur Náisiúnta, An tAontas Eorpach, agus an Roinn Dlí, Cirt, Comhionannais agus Athchóirithe Dlí.

I rith na bliana seo caite bhí triúr is fiche fostaithe go lánaimseartha ag Muintearas agus timpeall 80 duine ag freastal ar scéimeanna oiliúna nó ar scéimeanna a bhí dírithe ar an bhfostaíocht.

An Geilleagar Sóisialta

ÓRéimse réasúnta nua infheistíochta agus tacaíochta do Údarás na Gaeltachta ia ea an Geilleagar Sóisialta. De bharr nádúr tuaithe na gceantar Gaeltachta, na suíomhanna tíreolaíochta atá acu, agus riachtanais speisialta theangeolaíochta a bpobail, bíonn easpa bonneagair shóisialta ina míbhuntáiste eile ag gach grúpa sa Ghaeltacht atá faoi riachtanais speisialta. Tá sé mar aidhm ag Údarás na Gaeltachta cur leis an soláthar atá ar fáil ó eagraíochtaí eile, má bhítear den tuairim nach bhfuil an soláthar reatha sách oiriúnach i gcomhthéacs na riachtanas speisialta atá ag an nGaeltacht, agus chun tacaíocht bunaidh a chur ar fáil áit nach bhfuil aon soláthar ann faoi láthair.

Tá sé mar aidhm cabhrú le grúpaí pobail deonacha le seirbhísí sóisialta a fhorbairt a thabharfaidh deis do mhuintir na Gaeltachta maireachtaint go neamhspleách ina dtithe nó ina bpobail féin, agus caighdeán ard maireachtála a bheith acu chomh maith. Cuireadh an bhéim go dtí seo ar fhorbairt seirbhísí don aosach agus do ghrúpaí atá faoi riachtanais speisialta.

Cheadaíodh 26 togra san iomlán, faoin gclár tacaíochta sóisialta, agus rinneadh maoiniú iomlán de bhreis agus £142,000 (≈180,000) orthu. Cheadaíodh roinnt tograí féidearthachta freisin chun cabhrú le grúpaí éagsúla aird a dhíriú ar an ngá atá le pleananna, agus conas pleananna a chur le chéile, d'fhorbairt tionscadal san earnáil seo. Déanann an tÚdarás urraíocht freisin ar roinnt scéimeanna Fiontar Pobail agus ag deireadh na bliana bhí 48 oibrí ar scéimeanna FÁS ag obair ar 18 tionscadal, ag soláthar seirbhísí don aosach.

I gcomhar leis na pobail áitiúla, tá comhpháirtíochtaí á bhforbairt le heagraíochtaí mar na Boird Sláinte, Comhairle na hÉireann do Thithíocht Shóisialta, instiúidí tríú leibhéal agus áisíneachtaí forbartha áitiúil, mar aon le Ranna Rialtas ar nós an Roinn Comhshaoil agus an Roinn Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóirithe Dlí.

I gcomhpháirtíocht le Bord Sláinte an Iarthair agus le Bord Sláinte an Iarthuaiscirt, bhí an tÚdarás páirteach i roinnt comhthionsnamh, mar laethanta cothaithe dea-shláinte, laethanta eolais do chúramóirí, laethanta eolais do dhaoine faoi riachtanais speisialta, agus cúrsaí i gcúram sóisialta. Rinne an tÚdarás agus MFG (Leader) cómhaoiniú ar chúrsa creidiúnaithe sa chúram sóisialta i nGaoth Dobhair, Co. Dhún na nGall, agus tá an tÚdarás sásta maoiniú a dhéanamh ar chúrsa tríú leibhéal i gcúram sóisialta i gceantar Charna.

I measc na dtograí nua a bhí beartaithe faoi dheireadh na bliana, bhí scéimeanna tithíochta sóisialta, ionaid éagsúla sláinte agus pobail, ionaid chúram lae d'aoisigh, ionaid fhiontair, ionad oidhreachta, teach altrais, togra athchúrsála dramhaíola, ionaid chúram lae do pháistí, treoirthograí iompair tuaithe, bailiúcháin béaloidis agus caomhnú fuinnimh. Cuid thábhachtach de ról an áisitheora agus de ról fhoireann na nOifigí Réigiúnacha is ea an chabhair a thugtar do ghrúpaí áitiúla chun foinsí maoinithe a aimsiú do na tograí seo. I rith 2001 cuireadh tús leis an obair fhorbartha ar ionaid chúram lae i mBaile na Finne agus ar Oileán Thoraigh i gCo. Dhún na nGall, chomh maith le teach altranais i gCarna, Co. na Gaillimhe. Fuair na forbairtí seo maoiniú ón Údarás, ó Bhoird Sláinte agus ó áisíneachtaí ábhartha eile.

Bhí an tÚdarás páirteach i roinnt tionscadal iompair tuaithe. Mar shampla, is comhpháirtí é an tÚdarás sa tionscadal ARTS AE agus freisin in BEALACH &endash; an tionscnamh iompair áitiúil a fuair maoiniú tríd an R. T. I. le tionscnaimh iompair tuaithe a fhorbairt i gceantar Chonamara.

An Clár Ealaíon - Príomhimeachtaí 2001

I mBealtaine na bliana 2001 seoladh scéim nua ealaíona Gaeltachta, ar fiú breis agus £1m (€1.27m) é. Forbairt é seo ar threoirscéim ealaíona teanga-bhunaithe a thionscnaigh an tÚdarás ó 1997 i gcomhair leis An Chomhairle Ealaíon.

Tá Áisitheoir Ealaíon fostaithe i ngach Réigiún Gaeltachta ar feadh na trí bliana 2001 &endash; 2003 chun cuidiú le healaíontóirí barr feabhais a chur ar a gcuid tionscadal.

Tabharfaidh Scéim Forbartha na nEalaíon deis do ghrúpaí ealaíona agus do ealaíontóirí aonair atá i mbun oibre sa Ghaeltacht tacaíocht a lorg i leith tionscadail ealaíona i réimsí éagsúla.

Cuirfidh Scéim na bPríomhréimsí béim speisialta ar fhorbairt réimsí éagsúla sna hEalaíona, ina measc An Drámaíocht san Oideachas, na hEalaíona mar áis don Aosach, mór-thaispéantas amharcealaíona Gaeltachta, eolaire seirbhísí ealaíona do phobal na Gaeltachta, compántas Amharclannaíochta don Óige, an scríbhneoireacht chruthaitheach don Aos Óg agus na hEalaíona a eascraíonn as Traidisiún Béil na Gaeltachta.

Chomh maith leis na gnéithe thuasluaite beidh plean ealaíona 5 bliana á ullmhú le linn na tréimhse comhpháirtíochta agus déanfar scrúdú ar na riachtanais oiliúna atá i réimse na nEalaíon Gaeltachta.

Seo iad na príomhimeachtaí a thit amach le linn na bliana 2001 agus a raibh tacaíocht ar fáil dóibh ón gclár comhpháirtíochta seo:

Litríocht

Rinneadh forbairt ar an scríbhneoireacht chruthaitheach don Aos Óg tríd an scéim Scríob Chleite atá curtha i bhfeidhm i mórchuid de na meánscoileanna Gaeltachta.

I gceantar Mhúscraí nascadh an scéim le togra a bhí á eagrú idir Ó Méith, Warrington agus Corcaigh. Thaisteal beirt scoláirí a bhí páirteach sa scéim Scríob Chleite anonn go Warrington lena saothar faoin téama, Tús Nua, a chur i láthair an lucht féachana a d'fhreastal ar an gcéad cheolchoirm.

Beidh tacaíocht le fáil ó Údarás na Gaeltachta ag Gradam Litríochta Chló Iar Chonnachta ar feadh dhá bhliain eile. An phríomhaidhm atá leis an chomórtas seo ná cuidiú a thabhairt do scríbhneoirí Gaeilge le caighdeán fíor-ard scríbhneoireachta a bhaint amach agus a chinntiú go bhfoilsítear na saothair a thagann chun cinn tríd na comórtais.

Ceol

I réimse an cheoil, cuireadh tacaíocht ar fáil do scéim "amhránaí sean-nóis cónaitheach" i gceantair Chorca Dhuibhne agus Mhúscraí, agus tugadh tacaíocht do chuairt ón Cheolfhoireann Shiansach Náisiúnta ar cheantar Chorca Dhuibhne.

Eagraíodh ceolchoirm mhór, Sean-Nós na nÓg, do amhránaithe óga na Gaeltachta mar chuid de Éigse Dhiarmuid Uí Shúilleabháin. Bhí baint ag amhránaithe óga as Alba agus as Ard Mhacha leis an ceolchoirm seo freisin, i gcomhar le hlomairt Cholm Cille.

Drámaíocht

Glacadh le hiarratas ón ghrúpa Spiorad chun tabhairt faoi scéim phiolatach a fhorbairt i scoileanna Chonamara sa réimse Drámaíocht san Oideachas.

Chuir Amharclann na nÓg i gCorca Dhuibhne bailchríoch ar Staidéir Féidearthachta chun a fháil amach cad iad na deiseanna agus na himpleachtaí a bhainfeadh le himeachtaí amharclannaíochta d'óige Chorca Dhuibhne.

Cuireadh tacaíocht ar fáil trí Scéim Forbartha na nEalaíon don aisteoir Diarmuid de Faoite chun léiriú a dhéanamh ar fud na Gaeltachta ar an seó aonair Pádraig Ó Conaire.

Cuireadh tacaíocht ar fáil don dráma 'Oíche Ghealaí' a scríobh Cathal Ó Searcaigh agus a léirigh Pádraic Breathnach. Ba é Amharclann an Ghrianáin i Leitir Ceanainn a stiúraigh an tionscnamh. Tugadh an dráma ar chamchuairt ar fud na tíre.

Na hAmharcealaíona

Thosaigh Coiste Ealaíne Ghaoth Dobhair ar ionad ealaíne a fhorbairt i dteach ag Carraig an tSeascain i nGaoth Dobhair. Beidh spás taispeántais, stiúideo oibre agus seomra ceardlainne san ionad.

Tá obair chóirithe á dhéanamh ag Ealaíontóirí Thoraí ar bhothán Derek Hill agus tá sé i gceist acu iarsmalann a fhorbairt ann in ómós do shaol agus do shaothar an phéintéara sin agus den aitheantas a thug sé don phéintéireacht i dToráí.

Cuireadh tús le sraith ceardlanna amharcealaíona, faoi stiúir an ghrúpa Doras, in Áras Mhic Dara (Ionad Cónaithe/Ionad Lae don Aosach) ar an gCeathrú Rua, Co. na Gaillimhe. Tá an ghné den ealaín i measc na bpríomhréimsí ealaíne atá Ealaín na Gaeltachta ag iarraidh a chur chun cinn agus má éiríonn leis an scéim seo beifear ag súil í a leathnú go ceantair Ghaeltachta eile.

Na Féilte Ealaíon Pobail

Tugadh tacaíocht do roinnt de na mórfhéilte ealaíon Gaeltachta ina measc, Féile Phléaraca Chonamara, Féile Iorrais, Féile Ealaíona na hEaragaile, Éigse Dhiarmuid Uí Shúilleabháin agus Féile na Bealtaine ar an Daingean.

Gníomhaíochtaí
Eorpacha

Ginearálta

Le cur i bhfeidhm an Phlean Forbartha Náisiúnta 2000-2006, tá difríochtaí suntasacha i gceist d'Údarás na Gaeltachta maidir le tionchar na bpolasaithe Eorpacha. Tarlaíonn sé seo mar: (i) tá an Plean Forbartha Náisiúnta níos cuimsithí agus clúdaíonn sé achar níos faide ama ná na cláir a chuaigh roimhe; (ii) tá laghdú tar éis a theacht ar thábhacht na gCistí Struchtúrtha agus ar mhéid an chómhaoinithe atá ar fáil; (iii) tá córas nua monatóireachta ag leibhéal réigiúnach (NUTS II); (iv) agus tá an Coimisiún ag moladh go mbeidh struchtúr níos simplí ag na Tionscnaimh Phobail as seo amach – go bunúsach beidh trí chlár ann.

Tionscadail Eorpacha

TCuireadh an Tionscadal Creatlaigh Taighde agus Forbartha, TETRIS, faoin tosaíocht INNOVATION, i gcrích agus chríochnaigh sé le mionstaidéar a rinneadh ar an dóigh a bhféadfaí feidhm a bhaint as bunachar chun monatóireacht a dhéanamh ar shaothrú agus ar phróiseáil feamainne sa Ghaeltacht. Bhí sé seo bunaithe ar an taithí atá ag ceann de na heagraíochtaí atá comhpháirteach sa tionscadal – CRPA Spa. in Emilia-Romagna, san Iodáil. Chomh maith leis sin, rinne Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo, a ghlac páirt sa tionscadal, forbairt ar sheirbhís Fréamhshamhaltaithe Mhear do fhiontair bheaga, bunaithe ar thaithí DEMOCENTER i Modena, An Iodáil. Rinneadh tuilleadh forbartha ar an Uirlis Mhicleascóip Thagarmharcála do fhiontair bheaga sa Ghaeltacht trí ghréasán leis na comhpháirtithe san Iodáil agus sa Phortaingéil.

As torthaí na staidéar a rinneadh ar thionscadail atá bunaithe ar acmhainní nádúrtha, maoinithe ag Coimisiún na hEorpa tríd an gclár ALTENER (1999-2000), rinneadh iarratais faoin gCúigiú Creatlach atá faoi réir na tosaíochta d'Fhorbairt Inchothaithe. Ina theannta sin, fuair Comhlacht Forbartha Acla cúnamh trí Áisíneacht Fuinnimh Mhaigh Eo, faoi hoimirce Chomhairle Contae Mhaigh Eo, le páirt a ghlacadh i dtionscadal faoin gClár SAVE le forbairt a dhéanamh ar Phleananna Áitiúla do Sholáthar Fuinnimh 100% In-athnuaithe.

Ghlac Coimisiún na hEorpa, faoin gCúigiú Clár Creatlaigh Taighde agus Forbartha le tionscadal Chomharchumann Inis Meáin Teo. chun aonad díshalannaithe a bhunú ar Inis Meáin, Oileáin Árann agus an fuinneamh leictreachais a fháil ó thuirbíní gaoithe. Bunaíodh fochomhlacht de chuid an Chomharchumainn, Fuinneamh Glas Teo., chun an córas díshalannaithe a oibriú agus cur leis an soláthar uisce atá ar an oileán. Beidh an fuinneamh leictreach a bheidh ag teastáil don aonad á chur ar fáil ag na tuirbíní gaoithe agus díolfar an farasbarr leictreachais leis an Eangach Náisiúnta. I measc na gcomhpháirtithe atá sa tionscadal seo tá BSL Idirnáisiúnta agus dhá chomhlacht teicneolaíochta as an Danmarg – Tech-Wise agus Danvest.

Chuir Coimisiún na hEorpa maoiniú ar fáil trí Chiste Sóisialta na hEorpa chun cuidiú le forbairt a dhéanamh ar comhpháirtíochtaí fostaíochta áitiúla i gcomharthionscnamh idir Údarás na Gaeltachta agus Bord Fiontraíochta Chathair agus Chontae na Gaillimhe. Ba í an oifig réigiúnach fostaíochta in Osterholz, in aice le Bremen na Gearmáine, a thionscain an chomhpháirtíocht don tionscadal. Bhí comhpháirtithe sa Ghréig agus sa Spáinn páirteach ann freisin.

D'éirigh go maith leis an Údarás, i gcomhpháirtíocht le Human Dynamics KG, comhlacht príobháideach comhairleoireachta agus taighde atá i Vín na hOstaire, sa Chlár Comhpháirtíochta Réigiúnach do Latvia atá ina chuid den Chlár PHARE faoi choimirce Choimisiún na hEorpa. Cabhróidh speisialtóir ón Údarás leis an áisíneacht forbartha réigiúnach, agus leis an bhfoireann atá acu, i réigiún Latgale le linn dóibh a bheith ag réiteach do bhallraíocht na tíre sin san Aontas Eorpach.

Foireann

Ag deireadh na bliana 2001 bhí 107 duine fostaithe ag Údarás na Gaeltachta. Laistigh de na srianta ar earcaíocht fhoirne sa tSeirbhís Phoiblí i gcoitinne, tá gach iarracht á déanamh deiseanna oiriúnacha oibre a chur ar fáil do dhaoine éislinneacha. Tá cabhair speisialta ar fáil do thionscadail tionsclaíocha a sholáthraíonn poist speisialta do dhaoine míchumasaithe chomh maith.

Eagrúchán & Seirbhísí

Comhionannas

Tá polasaí dearfach deiseanna comhionannais ag an Údarás agus tá gach post san eagraíocht oscailte do mhná agus d'fhir. I rith na mblianta rinneadh forbairt ar chlár comhionannais agus spreag sé seo próiseas cothromaíochta sna ceapacháin féin agus sa chóras ceapacháin. Ag eascairt as an gclár seo tá scéimeanna i bhfeidhm ag an Údarás a fhágann roghanna ag an bhfoireann i dtaca lena slí bheatha agus lena riachtanais phearsanta, ar nós comhroinnt post agus sosanna gairme.

An tAcht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 1989

De réir mar a rianaíonn an tAcht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 1989, tá ráiteas sábháilteachta i scríbhinn ag an Údarás agus tá sé ag cloí le feidhmiú na mbeartas cuí d'fhonn sábháilteacht fhostaithe agus chuairteoirí laistigh d'oifigí an Údaráis a chosaint.

An tAcht um Eitic in Oifig Phoiblí, 1995

De réir mar atá leagtha síos san Acht um Eitic in Oifig Phoiblí, 1995, tá ráiteas ar leasa comhlánaithe ag comhaltaí an Bhoird agus na baill sin den fhoireann a bhfuil poist ainmnithe faoin Acht acu.

Ráiteas Straitéiseach agus Plean Corparáideach

Tá an ráiteas nua straitéise aontaithe leis an Roinn Gnóthaí Pobail, Tuaithe agus Gaeltachta agus é á ullmhú le foilsiú. Tá plean forbartha corparáideach athbhreithnithe, bunaithe ar an ráiteas straitéiseach, á ullmhú faoi láthair.

An tAcht um Shaoráil Faisnéise, 1997

Tháinig Údarás Na Gaeltachta faoin Acht seo ar an 21 Eanáir 2001. Is féidir iarratais ar thaifid atá i seilbh an Údaráis agus atá á lorg faoin Acht a sheoladh chuig Oifigeach um Shaoráil Faisnéise, Údarás Na Gaeltachta, Na Forbacha, Gaillimh.